

Przedbórz przed wojną i ten obecny, a nawet powojenny - to jak dwa różne miasta. Ludzi o połowę mniej, nie ta zabudowa i tylko nieliczne ślady.

Bo tych miasteczek nie ma już, pokrył niepamięci kurz - jak napisał i zaśpiewał Wojciech Młynarski. Wprawdzie była to refleksja po 1968, ale pasuje idealnie do czwartej pocztówki. Spójrzcie na starą fotografię: dziś na terenie tych zabudowań mamy park miejski. Za parkiem po drugiej stronie starsi pamiętają kamienicę z czerwonej cegły ze sklepem. Dziś stoi tam restauracja "Parkowa". Na tej samej wysokości, w parku po prawej stronie była m.in. żydowska apteka.

Całą część zabudowań Gminy Żydowskiej Niemcy dosłownie zrównali z ziemią. Z innych zbombardowanych budynków zabierano jeszcze kamień i tak ruszyła budowa bulwaru nad rzeką.

Idąc przez park wzdłuż rzeki dojdziemy do zaniedbanej muszli koncertowej. Jeszcze parę kroków i jesteśmy na miejscu, w którym stała XVII wieczna bóżnica. Trudno co do centymetra określić jej położenie, ale popatrzmy na stare zdjęcie - stała nad samym brzegiem.

Pierwsza wzmianka o istniejącej bóżnicy pochodzi z 1636 r. W 1638 roku król Władysław IV zezwala na odbudowę świątyni po pożarze. W 1745 Żydzi otrzymują przywilej na odbudowę bóżnicy zniszczonej w czasie wojny. Później, zasklepieniu umieszczono datę 1760 - prawdopodobnie rok odbudowy.

Przedborska bóżnica miała wszystko co Beth Haknesset mieć powinien. Empora była oddzielona od wnętrza sali pełną balustradą i okratowaniem. Dwa pomieszczenia modlitewne dla kobiet, w tym jedno na piętrze. Ściany bimy bogato rzeźbione. Można rzecz, że wielokrotne odnawianie dodało ornamentów.

I tak stała do września 1939 roku. Jak zapisał w swych pamiętnikach burmistrz Konstanty Kozakiewicz : [...] "Jedna ruina, z modrzewiowej bóżnicy zostały tylko murowane filary, to samo dotyczy innych zabytków".

Zdjęcie bóżnicy pochodzi z albumu Marii i Kazimierza Piechotków "Bóżnice drewniane.

Archiwalne zdjęcie Przedborza: "Album der Gtadt Przedborz".

Pocztówka 4 - Bożnica

Wpisany przez Bakalarus

Środa, 04 Listopad 2009 06:50 - Zmieniony Środa, 04 Listopad 2009 06:55

